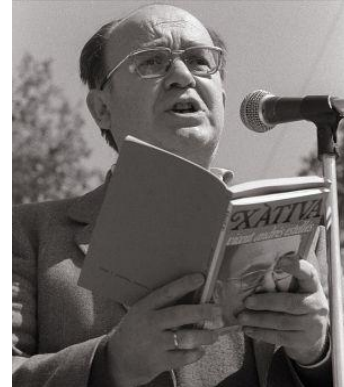

ANY ESTELLÉS
1993-2013: VINT ANYS DE LA DEFUNCIÓ

VICENT ANDRÉS ESTELLÉS

Tria de poemes:

Crema de Xàtiva 🎵

XXII 🎵

Un amor, uns carrers 🎵

Els amants 🎵

Propietats de la pena 🎵

Les illes 🎵

Exposició:

Cronista de records i d'esperances

Crema de Xàtiva

XII

M'aclame a tu, mare de terra sola.
Arrape els teus genolls amb unghes brutes.
Invoque un nom o secreta consigna,
mare de pols, segrestada esperança.

Mentre el gran foc o la ferocitat
segueix camins, segueix foscos camins,
m'agafe a tu, os que més estimava
i cante el jorn del matí il·limitat.

El clar camí, el pregon idioma,
un alfabet fosforescent de pedres,
un alfabet sempre amb la clau al pany,

el net destí, la sendera de llum,
sempre, a la nit, il·luminant, enterc,
un bell futur, una augusta contrada!

XIII

Seràs el rent que fa pujar el pa,
seràs el solc i seràs la collita,
seràs la fe i la medalla oculta,
seràs l'amor i la ferocitat.

Seràs la clau que obre tots els panys,
seràs la llum, la llum il·limitada,
seràs confí on l'aurora comença,
seràs forment, escala il·luminada!

Seràs l'ocell i seràs la bandera,
l'himne fecund del retorn de la pàtria,
tros esquinçat de l'emblema que puja.

Jo pujaré piament els graons
i en arribar al terme entonaré
el prec dels béns que em retornaves sempre!

VICENT ANDRÉS ESTELLÉS, *Xàtiva* (1980)

XXII

Com hi ha el fill sense els pares i els pares sense el fill
i xiques, al cinema, amb les cames obertes
i una mà entre les cuixes, i el rosari en família,
i hi ha el peó que es mata caient des d'un andami
i l'home que fa el pa i hi ha qui porta un metre
per saber el tamany escaient del taüt
i com hi ha els tramviaris que treballen la nit
de cap d'any i els forats de les piques i hi ha
l'ascensor amb un llum brut groguenc esperant
mentrestant la portera s'emborratxa de vi
i pixa per l'escala i la filla té por
i el marit està fent-ho amb la dona del metge
i els tramvies terribles amb l'enrenou dels ferros
i el metge que es dedica a trencar les nous
mentrestant la portera va pixant per l'escala
i trucant a les portes amb un colp de mamella
i el fill de la de l'arpa que s'ha mort fa tres dies
plora i plora i encén un ciri i posa el ciri
i l'ampolla del vi i contempla la Loren
i llavors la suïssa crida pel passadís
i el cosí la segueix brandant el canelobre
i la xica que es gita més aviat que mai
i un fred com una mà li puja per les cuixes
i hi ha un instant que pensa que té el cul més petit
i els veïns que s'han mort tots dos intoxicats
l'altre dia i la mare i la filla no tenen
ganes de menjar res i ploren com les rates
i el cosí i la suïssa que dormen brutalment
i el canelobre encès i el cobertor encès
les cortines enceses i tot el pis encès

els nobles cavallers enterrats en els claustres

mentrestant la portera pixa pels escalons
i el marit no pot més i la dona del metge
se'n va i agafa el metge i li diu fill de puta
i se'l fica entre cames i tot es pega foc
i la nena que plora sola a la porteria
i les inscripcions obscenes del comuns

i el crani rebotant per tots els escalons.

VICENT ANDRÉS ESTELLÉS, *L'Hotel París* (1973)

Un amor, uns carrers

Tot retorna, agrupant-se, i és una sola història,
un amor, un destí: perdura sense noms,
són els noms d'uns carrers, l'amor, el sol amor.

[...]

Aquells besos frenètics a la porta de casa,
una lenta tristesa que et recorria el cos,
o una alegria invicta, una delícia efímera
que ara retorna intacta... Tot retorna, agrupant-se;
és ja una sola història, un amor, un destí.

[...]

Aquelles nits d'hivern, aquelles nits d'estiu.
Els amors fan l'amor, les històries la història.

[...]

Les paraules terribles,
les paraules amables que ja no diu ningú.

[...]

Aquelles mans enceses, de vegades cruels,
altres vegades tendres.

[...]

Tots els amors, l'amor; l'amor, tota la vida.
Jo no sé si està clar; per a mi sí ho està.

[...]

VICENT ANDRÉS ESTELLÉS, *Llibre de meravelles* (1971)

Els amants

La carn vol carn.
AUSIÀS MARCH

«No hi havia a València dos amants com nosaltres.

Feroçment ens amàvem des del matí a la nit.
Tot ho recorde mentre vas estenent la roba.
Han passat anys, molts anys; han passat moltes coses.
De sobte encara em pren aquell vent o l'amor
i rodolem per terra entre abraços i besos.
No comprenem l'amor com un costum amable,
com un costum pacífic de compliment i teles
(i que ens perdoni el cast senyor López-Picó).
Es desperta, de sobte, com un vell huracà,
i ens tomba en terra als dos, ens ajunta, ens empeny.
Jo desitjava, a voltes, un amor educat
i en marxa el tocadiscos, negligentment besant-te,
ara un muscle i després el peçó d'una orella.
El nostre amor és un amor brusc i salvatge,
i tenim l'enyorança amarga de la terra,
d'anar a rebolcons entre besos i arraps.
Què voleu que hi faça! Elemental, ja ho sé.
Ignorem el Petrarca i ignorem moltes coses.
Les Estances de Riba i les *Rimas* de Bécquer.
Després, tombats en terra de qualsevol manera,
comprenem que som bàrbars, i que això no deu ser,
que no estem en l'edat, i tot això i allò.

No hi havia a València dos amants com nosaltres,
car d'amants com nosaltres en són parits ben pocs.»

VICENT ANDRÉS ESTELLÉS, *Llibre de meravelles* (1971)

Propietats de la pena 🦋

Assumiràs la veu d'un poble,
i serà la veu del teu poble,
i seràs, per a sempre, poble,
i patiràs, i esperaràs,
i aniràs sempre entre la pols,
et seguirà una polseguera.
I tindràs fam i tindràs set,
no podràs escriure els poemes
i callaràs tota la nit
mentre dormen les teues gents,
i tu sols estaràs despert,
i tu estaràs despert per tots.
No t'han parit per a dormir:
et pariren per a vetllar
en la llarga nit del teu poble.
Tu seràs la paraula viva,
la paraula viva i amarga.
Ja no existiran les paraules,
sinó l'home assumint la pena
del seu poble, i és un silenci.
Deixaràs de comptar les síl·labes,
de fer-te el nus de la corbata:
seràs un poble, caminant
entre una amarga polseguera,
vida amunt i nacions amunt,
una enaltida condició.
No tot serà, però, silenci.
Car diràs la paraula justa,
la diràs en el moment just.
No diràs la teua paraula
amb voluntat d'antologia,
car la diràs honestament,
iradament, sense pensar
en ninguna posteritat,
com no siga la del teu poble.
Potser et maten o potser
se'n riguen, potser et delaten;
tot això són banalitats.
Allò que val és la consciència
de no ser res si no s'és poble.
I tu, greument, has escollit.
Després del teu silenci estricte,
camines decididament.

Les illes 🎵

Teuladins de la plaça de Santa Eulàlia,
adéu, adéu, adéu.
Me'n vaig i no sé quan podré tornar a l'illa.

He estimat molt una illa;
ella volia ésser lliure i no es volia casar,
alegre i graciosa com una palmera.

El moribund us prega encara amb un fil de veu:
parleu-me de les illes,
és de debò que Eivissa s'ha casat?

Totes les illes de la mar
s'agafen de la mà i canten i ballen
ara que ets lliure, oh Cuba!

Illes de cap al tard,
com us enyore! Llimes i taronges...
Volaven les parres.

Menorca: la bella;
damunt Maó, la lluna.
I el sol dorm a Ciutadella.

Anit vaig somiar
que em naixia una illa.
Uns homes la trossejaven.
Ai, Dragonera petita!

VICENT ANDRÉS ESTELLÉS, *Antibes (1960-1971)* (1976) [Fragments]
MARIA DEL MAR BONET, *Alenar* (1977) [Les dues darreres estrofes]